

**ВИСОКА ПОЉОПРИВРЕДНО-ПРЕХРАМБЕНА ШКОЛА
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА У ПРОКУПЉУ**

**ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ
ПРОГРАМА, НАСТАВЕ И УСЛОВА РАДА**

Прокупље, децембар 2010 године

**ВИСОКА ПОЉОПРИВРЕДНО-ПРЕХРАМБЕНА
ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА У ПРОКУПЉУ
Ђирила и Методија 1
18400 Прокупље**

Извештаја о самовредновању Високе пољопривредно-прехрамбене школе струковних студија (ВППШСС) у Прокупљу сачинила је Комисија за самовредновање у следећем саставу:

др Ивица Станчић, професор (председник)
др Југослав Миленковић, професор
др Драгослав Цветковић, професор
др Снежана Станковић-Опсеница, професор
др Милић Војиновић, професор
мр Јелица Живић, предавач
мр Звонко Златановић, предавач
Марија Јовић, наставник страног језика
Никола Убавић, студент
Предраг Тутуновић, студент

У поступку самовредновања процењена је испуњеност свих стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, које је усвојио Национални савет за високо образовање. Извештај о самовредновању је написан према Упутству за припрему извештаја о самовредновању, које је дала Комисија за акредитацију високошколских установа.

Извештај о самовредновању ВППШСС у Прокупљу се састоји од три дела:

1. Историја и основни подаци и начела,
2. Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета уз предлог корективних мера за унапређење квалитета, односно, за отклањање недостатака у постојећој пракси,
3. Прилози уз Извештај о самовредновању.

Стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа:

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 12: Финансирање

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

I део: Историја и основни подаци о установи

Кратак историјат Школе

ВППШСС у Прокупљу је самостална високошколска установа која обавља васпитно-образовну и истраживачку делатност утемељену на тридесетогодишњој традицији.

Школа је почела са радом 25. марта 1977. године, под називом „Виша школа за образовање радника у пољопривреди и прехранбеној индустрији у Прокупљу“. Иницијатива за оснивање Школе потекла је од предузећа из области пољопривреде и прехранбене индустрије и других асоцијација Нишког региона и ширег подручја СР Србије.

До школске 1986/87. године, Школа је на четири одсека, сваке године, уписивала на I годину студија по 200 студената - 100 на буџет Републике и 100 самофинансирајућих студената.

Изменама система школства у нашем друштву, школске 1986/87. године, дошло је до трансформације Више школа за образовање радника у пољопривреди и прехранбеној индустрији у Вишу пољопривредно-прехранбену школу. Школа је тада имала три одсека: ратарство, воћарство-виноградарство и прехранбена технологију.

На путу имплементације Болоњског процеса, ВППШ у Прокупљу од школске 2007/08. године обавља своју делатност у оквиру пет одсека и то:

- Воћарство и виноградарство,
- Ратарство и повртарство;
- Заштита биља,
- Сточарство и
- Прехранбена технологија

Израдом нових Студијских планова и програма и преласком с двогодишњег на трогодишњи студијски програм, усвојен је садржај модерних западно-европских достигнућа у домену пољопривреде и прехранбене технологије, ради што квалитетнијег образовања кадрова у функцији развоја пољопривреде и прехранбене индустрије овог региона Србије.

ВППШ у Прокупљу је у досадашњем раду посебну пажњу поклањала избору кадрова за извођење наставе. Сада за обављање наставе Школа има 35 наставника у сталном радном односу. Од тога броја, 17 наставника има научни степен доктора наука, 17 наставника са академским степеном магистра и 1 наставника са звањем специјалисте. Поред наставника у сталном радном односу, школа ангажује још 10 наставника са докторатом у радном односу са непуним радним временом, са Универзитета у Београду, Нишу и Приштини.

Наставници се интензивно баве научно-истраживачким и стручним радом. Објавили су велики број научних и стручних радова, више књига, скрипти и практикума, издали велики број студија и урадили низ пројеката који су реализовани у пракси. Наставници учествују на научним скуповима у земљи и иностранству, као и на стручним саветовањима из области пољопривреде и прехранбене индустрије. Школа,

у својим просторијама, организује стручна саветовања о најактуелнијим питањима из области агрокомплекса. До сада је самостално организовала четири међународна научна скупа.

Рад Школе

Организација рада, организациони делови и њихов делокруг утврђени су у складу са Статутом и другим општим актима Школе, према потребама и плановима рада и развоја.

Орган управљања школе је Управни одбор. Орган пословођења Школе је директор. Стручни орган Школе је Наставно веће кога чине наставници који су запослени у Школи са пуним радним временом и представници студената Школе. Колегијум Школе је консултативно тело директора кога чине Руководиоци студијских програма, два помоћника и директор Школе.

Основни задатак и циљеви ВППШСС

Основни задатак Школе је преношење најновијих научних и стручних знања и вештина из области пољопривреде и прехранбене технологије.

Основни циљеви Школе су:

- усмеравање студија ка стицању знања и вештина потребних за профитабилну производњу искоришћавањем обновљивих природних ресурса уз заштиту околине, очувања руралних подручја и културног наслеђа;
- пружање могућности за стицање разноврсних практичних знања из свих области пољопривредно-прехранбене производње, као што су производња и прерада ратарских, повртарских, воћарских и виноградарских производа и гајења животиња, као и производња и прерада анималних и биљних производа;
- даљи развој концепта образовања који нуди комплетног стручњака спремног за све изазове у пољопривредној и прехранбеној производњи новог времена, уз истовремено стварање услова за стицање уско специјалистичких знања, каква су потребна за конкурентну производњу;
- модификација образовног система у складу са Болоњским процесом, односно постепено омогућавање студентима укључивање у европски високошколски образовни простор;
- стицање знања из области пољопривреде и прехранбене технологије, на основу којих ће свршени студенти бити оспособљени за самосталан рад на пољопривредним имањима, фармама, са усмерењем на одрживу производњу квалитетне здравствено безбедне хране у различитим видовима предузећа, као и за прераду и промет пољопривредних производа;
- омогућавање студентима да прошире своја знања по сопственом избору и да се на тај начин уже специјализују;
- стручно оспособљавање студената да активно учествује у новим еколошки одрживим технологијама у производњи хране и утиче да производ буде здравствено безбедан, и

- непрекидан и систематски рад на унапређењу квалитета студијских програма.

ВППШСС у Прокупљу редовно планира и вреднује резултате својих студијских програма са задатком да стално развија, унапређује и преиспитује садржаје својих студијских програма, сагласно новим научним достигнућима, у чему релевантну улогу имају наставно особље и студенти.

Школа периодично пратити остваривање планираних активности, постављених задатака и циљева, уз објективно сагледавање резултата, њихову анализу и корективне мере евентуалних недостатака.

Изјава о мисији ВППШСС

ВППШСС у Прокупљу је државна образовна институција чија се мисија, до извесне мере, рефлектује кроз њен Статут, заснован на Закону о високом образовању, а сагледана је кроз три кључне функције: наставно-образовни рад, истраживачки рад и издавачка делатност, са снажном оријентацијом ка сарадњи са локалном самоуправом. Такође ће поспешивати и регионалну и еврорегионалну сарадњу са сродним институцијама.

Мисија Школе је и у изради структуре и садржаја студијских програма у складу са Болоњским процесом, њихово непрекидно осавремењавање и упоредивост са курикулумима иностраних високошколских установа.

Мисија Школе се састоји и у непрекидном и систематском раду на унапређењу свих области обезбеђења квалитета рада (студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка, процес управљања), подизање ефикасности у образовном процесу, повезивању образовне, истраживачке и стручне делатности, изградњи и унапређење унутрашње организације.

Посебне активности ВППШСС

Посебна активност Школе су послови из области примарне пољопривредне производње и нових производно-технолошких процеса, како у примарној, тако и у прерађивачкој индустрији. За извођење експерименталних огледа и обуку студената Школа има сопствено земљиште у површини од 10 ha. Поред тога, на земљиштима пољопривредних предузећа, са којима Школа има уговоре о пословно-техничкој сарадњи, као и код индивидуалних пољопривредних произвођача. Школа сваке године у сарадњи са Институтима из наше земље поставља микро-, макро- и демонстрационе огледе са најновијим сортама и хибридама пшенице и кукуруза, као и других ратарских и повртарских култура. Ове послове, као и многе друге из области пољопривреде, школа обавља преко своје посебне јединице - Завода за пољопривреду, који је за ове послове овлашћен од стране Министарства за пољопривреду, шумарство и водопривреду владе РС.

Основни циљеви Завода за пољопривреду су пренос стручних сазнања о новим маркетиншким, техничким и технолошким решењима и њихова имплементација на породична имања у еколошки прихватљивим оквирима одрживог развоја. Обзиром да се убрзано развијају велики специјализовани погони-фарме, а бављење пољопривредом све више постаје професија, отвара се нужна потреба за високим степеном професионализације послова у пољопривреди. У том контексту нужна је убрзана

примена техничко-технолошких решења, познатих у напредним пољопривредним земљама и њихово прилагођавање нашим условима.

Обзиром да је органска пољопривреда, производно и доходовно интересантна за породична газдинства, али и за државу, могућа само ако се осигура максимална примена знања уз рационално коришћење инпута. На том плану, кроз програм „Сарадња са селом“, који је Школа покренула, обавља се континуирана едукација пољопривредника.

Поред редовне активности на едукацији студената, кроз рад у школској лабораторији врше се услуге према трећим лицима, посебно заинтересованим пољопривредницима. Школа је акредитовала специјализоване лабораторије за испитивање земљишта, вина, јаких алкохолних пића и сирћета.

Политика квалитета ВПШСС

Школа је утврдила и усвојила стандарде и поступке за обезбеђивање квалитета свог рада. Стандарди за обезбеђивање квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Школе.

Квалитет рада Школе изложен је сталном праћењу, вредновању и самовредновању, као и критици од стране стручних тела и корисника услуга - студената, оснивача - државе, органа управе, државних инспекција и медија.

Контрола квалитета пружа помоћ органима управљања Школе да имају потпуну контролу у најважнијим сегментима пословања, а истовремено потпуним дефинисањем свих процедура рада прописује се и олакшава свакодневни посао свих запослених.

Предмет контроле квалитета рада Школе су сви аспекти система квалитета у области образовања, од елемената предвиђања, стратешког планирања, преко принципа и кључних фактора, до оперативних елемената образовања, оспособљавања, важећих прописа и стратешких циљева.

Посебан предмет рада је обезбеђивање система квалитета, дефинисање садржаја, поступака, одлука, одговорности и докумената при извођењу активности који су дати у оквиру Закона о високом образовању и прописаних стандарда.

Контрола квалитета рада ВПШСС

У контроли квалитета рада Школе предвиђена је:

1. *Интерна (унутрашња) контрола – самоевалуација,*
2. *Екстерна (спољашња) контрола – евалуација, и*
3. *Екстерна формална контрола (акредитација).*

Контрола квалитета и акредитација Школе се врши као контрола:

1. Институције као целине и
2. Студијских програма

Циљ контроле квалитета рада Школе је унапређење квалитета студијских програма, наставе и услова рада.

Политика обезбеђења квалитета ВППШСС

Политика обезбеђивања квалитета Школе се огледа кроз:

1. Увођење квалитетног струковног програма према захтевима Закона о високом образовању који ће задовољавати потребе пољопривреде и прехранбене индустрије и друштвене заједнице у целини;
2. Редовно прибављање повратних информација од послодаваца, у области пољопривреде и прехранбене индустрије, представника Националне службе за запошљавање и локалне самоуправе о квалитету студија и студијских програма;
3. Обезбеђивање учешћа студентима у оцењивању и осигуравању квалитета студијских програма;
4. Редовну и систематску проверу циљева, структуре и садржаја студијских програма и њихову усклађеност са основним задацима и циљевима школе;
5. Редовну и систематску проверу успешности исхода и стручности студената и могућности запошљавања и даљег школовања;
6. Увођење савремених интерактивних метода наставе/учења за подстицање студената на стваралачки начин размишљања и тимског рада;
7. Обезбеђивање квалитета активним праћењем, прегледом и побољшањем свих активности у наставном процесу, и
8. Дефинисаност и доступност јавности услова и поступака који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе.

Стратешки циљ ВППШСС

Стратешки циљ Школе је опредељење да се:

1. Непрекидно и систематски ради на унапређењу свих области и обезбеђивању квалитета (студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка, процес управљања);
2. Подигне ниво ефикасности у образовном процесу;
3. Повежу образовне, истраживачке и стручне делатности;
4. Изгради и унапреди унутрашња организација.

Стратешки циљ Школе је постепено и одрживо повећање нивоа и система квалитета делатности у области образовања, као и у функцији развоја пољопривредних и прехранбених делатности релевантних за остваривање функционалног знања и одговарајућих компетенција студената.

Школа се опредељује за израду структуре и садржаја студијских програма у складу са Болоњским процесом, њихово непрекидно осавремењавање и упоредивост са курикулумима иностраних високошколских установа.

Систем обезбеђења квалитета ВППШСС

ВППШСС у Прокупљу постепено и систематски изграђује организациону структуру за обезбеђивање квалитета у складу са принципима који су дати у Политици квалитета која је одобрена од стране наставног већа и комисије за оцену и спровођење квалитета.

Школа је нацртом Статута утврдила послове и задатке наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри и комисије за обезбеђивање квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђивање квалитета.

Школа је посебним мерама обезбедила учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступка и културе обезбеђења квалитета.

Школа је формирала Комисију за самовредновање из реда наставника и студената.

У процесима вредновања и стандардима којима се осигурава квалитет у установи, дошло се до јасне слике о квалитету студијских програма, о ефикасности студирања у образовном процесу, квалитету наставног и научног процеса, организацији и ресурсима.

II део: Извештај о испуњености појединачних стандарда

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Примарни циљ Стратегије обезбеђења квалитета Школе јесте непрекидно и систематско унапређење укупних активности и деловања.

ВППШСС у Прокупљу је утврдила **Стратегију обезбеђења квалитета (Прилог 1.)**, која је доступна јавности. Стратегија обезбеђења квалитета садржи опредељење Школе да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета основних и специјалистичких струковних студијских програма. У својој стратегији, дефинисала је мере и субјекте обезбеђења квалитета, као и области на које се тај квалитет односи. Овој стратешки документ изграђује и дугорочно опредељује функционалну и ефикасну организацију културе квалитета.

Имајући у виду значај примене процеса управљања квалитетом у области високог образовања, Школа је одлучила да развије и имплементира сопствену стратегију управљања квалитетом са циљем унапређења перформанси у свим својим академским активностима. У пракси, Школа је формирала тело - **Комисију за спровођење поступка самовредновања и оцењивање квалитета студијских програма, наставе и услова рада (Прилог 2)**.

Интернационализација образовања представља један од кључних циљева реформе високог образовања. Школа је веома заинтересована да се укључи у међународне програме било путем размене студената или наставника, било путем научно-истраживачких и еврорегионалних пројеката и програма или на неки други начин. Школа је схватила значај Болоњског процеса, примене европског система трансфера кредита, као и скраћивања додипломских студија у комбинацији са различитим специјалистичким програмима.

Сарадња са другим високошколским установама у земљи и иностранству чини приоритет у стратегији повезивања. Првенствено се мисли на Пољопривредни факултет Универзитета у Београду, као и на друге пољопривредне факултете у земљи (Пољопривредни факултет у Новом саду, Аграрно-медицински факултет у Чачку и Пољопривредни факултет у Приштини - привремено седиште у Зубином Потону).

Сарадња у Еврорегиону је добра, и то са Земљоделским факултетом Универзитета „Св. Кирил и Методиј“ у Скопљу, односно Биотехничким факултетом Универзитета „Св. Климент Охридски“ у Битољу и Шумарско-техничким Универзитетом у Софији, а у оквиру Еврорегије Ниш-Софија-Скопље.

У плану је и сарадња са другим историчким и сличним високим школама и факултетима у окружењу, Европи и свету.

Условне за остваривање квалитета Школа непрекидно изграђује одговарајућим мерама, на свим пољима свога рада, укључујући интересне групе у поступке успостављања, вредновања и побољшања свих аспеката усаглашених струковних циљева Школе, наставног и ненаставног особља и студената. Кроз наставу, научне и стручне активности и континуираном едукацијом сви запослени у Школи активно раде на одржавању и унапређењу квалитета наставног и истраживачког процеса, на примени научних резултата у пракси, на повећању сопствених компетентности, знања и искустава, и са пуном личном одговорношћу према очувању и унапређењу

животне средине на локалном и глобалном плану. Наставници и сарадници публикују резултате свог рада чиме доприносе јачању научног и стручног престижа Школе.

Стратегија обезбеђивања квалитета ВППШСС у Прокупљу истакнута је на сајту Школе, а изводи из Стратегије на огласној табли Школе.

Прилог 1. Стратегију обезбеђења квалитета ВППШСС у Прокупљу

Прилог 2. Комисију за спровођење поступка самовредновања и оцењивање квалитета студијских програма, наставе и услова рада

Оцена испуњености стандарда 1 и предлог мера

Доношењем Стратегије обезбеђења квалитета Школе, која је јаван документ, испуњен је Стандард 1. Потребно је непрекидно пратити, анализирати и допуњавати Стратегију и истовремено акционим планом спроводити политику обезбеђења квалитета.

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Школа се на путу обезбеђивања квалитета руководи следећим документима:

1. Законом о високом образовању (Службени гласник РС, број 76/05.);
2. Болоњском декларацијом, коју је наша земља ратификовала 2003. године;
3. Лисабонском конвенцијом о признавању квалификацији/диплома у високом образовању, коју је ратификовала наша земља 2003. године;
4. Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа (Службени гласник РС, број 106/2006);
5. Правилником о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколске установе (Службени гласник РС, број 106/2006);
6. Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма (Службени гласник РС, број 106/2006);
7. Статутом Пољопривредног факултета у Београду;
8. Статутом ВППШСС у Прокупљу ;
9. Политиком квалитета ВППШСС у Прокупљу.

Зато је Школа утврдила све неопходне стандарде и поступке у циљу обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности у штампаној и електронској форми. Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Школе. Поступци за обезбеђење квалитета се утврђују посебно за сваку област и то:

1. студијске програме;
2. наставу;
3. оцењивање студената;
4. уџбеничке литературе;
5. ненаставну подршку, и
6. процес управљања.

Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета доноси Наставно веће на предлог Комисије за самовредновање. Школа сваке године преиспитује и унапређује стандарде и поступке за обезбеђење квалитета.

Комисија за самовредновање, у својству тела одговорног за квалитет у Школи,

периодично и синхронизовано са осталим органима процењује ниво остваривања и поштовања донетих параметара обезбеђења квалитета, имајући обавезу и мотив да на основу виђеног предлаже не само корективне, већ инвентивне и иновативне приступе унапређењу квалитета.

Оцена испуњености стандарда 2 и предлог мера:

Усвајаним Правилником о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета, као и Стратегијом обезбеђења квалитета обезбеђује се и контролише квалитет у свим сегментима делокруга рада Школе. Потребно је извршити усвајање неопходних правилника и извршити анализу већ усвојених правилника у току њихове примене, утврдити степен корелације између појединих аката, извршити евентуалне корекције и ускладити их са потребама, не само са становишта обезбеђења и контроле, већ и у циљу унапређења квалитета. Механизми обезбеђења квалитета ће се стално усавршавати, прецизирањем интерних стандарда у процесу самовредновања, инсистирањем на контроли и унапређењу квалитета Школе.

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

У примени система обезбеђења квалитета Школа је пошла од постојања плана за имплементацију система квалитета прописаног од Министарства просвете и спорта Владе РС, као и позитивних искустава акредитованих Универзитета и факултета у окружењу (Земљоделски факултет Универзитета „Св. Ћирил и Методиј“ у Скопљу, Биотехнички факултет Универзитета „Св. Климент Охридски“ у Битољу и Шумарско-технички Универзитет у Софији).

У остваривању политике обезбеђења квалитета Школа је уочила одређене слабости, као што је незадовољавајућа и недовољна координација и сарадња између Школе и предузећа и фирми у региону југоисточне Србије у погледу трансфера знања као суштинског инструмента економског прогреса региона и развоја и побољшања стратешког управљања и управљања квалитетом у агрокомплексу. Непостојање повратних информација од студената у погледу квалитета образовања, уџбеника, неуједначени критеријум оцењивања, као и непостојање разрађених система контроле квалитета наставног процеса и компетенције наставника и сарадника су утицале да Школа утврди систем обезбеђења квалитета свог будућег рада.

Школа је Статутом утврдила послове и задатке наставника, сарадника, студената и ненаставног особља и Комисије за самовредновање у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступке за обезбеђење квалитета. Наставно веће Школе је именовало **Комисију за самовредновање (Прилог 3)** од 10 чланова из реда наставника и студената Школе.

Зато Школа у оквиру општих и друштвених промена у Србији, жели да предузме водећу улогу у мењању себе саме, али и средине у којој ради и делује. У том смислу, Висока пољопривредно-прехрамбена школа струковних студија у Прокупљу мора да користи све своје потенцијале и све прилике које јој се указују за елиминисање слабости, како би се потенцијалне опасности и отпор променама свели на најмању могућу меру. Начела дефинисана у политици система обезбеђења квалитета биће полазна основа за све активности у том правцу.

Студенти су укључени у рад Комисије и имају активну улогу, како у процесу самовредновања, тако и у процесу дефинисања политике квалитета у Школи. Студенти су уједно разлог и најважнији корисници резултата Школе проистеклих из настојања свих запослених да перманентно примењују све сегменте управљања тоталним квалитетом који воде ка ефикаснијим студијама.

Извори и начини прикупљања података одређени су правилницима, а у том смислу основни инструменти самовредновања су анонимни писани упитници (анкете) који садрже питања отвореног и затвореног типа, у зависности од садржаја и намене самог упутника.

Комисија за самовредновање, као највиши орган задужен за квалитет, анализира појединачне извештаје радних тела и доноси извештај о квалитету рада и услова рада у Школи.

Прилог 3: Одлука о именовању Комисије за самовредновање.

Оцена испуњености стандарда 3 и предлог мера:

Стандард 3 је испуњен на нивоу реформе процеса високог образовања на Високим школама. Оквир система обезбеђења квалитета је дефинисан и уобличен. Улога студената мора бити израженија, у првом реду, повећањем мотивисаности да сами креирају предлоге поступака и механизма интерне контроле квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

На путу имплементације Болоњског процеса, школа је од школске 2007/08. године увела трогодишње студије и обавља своју делатност у оквиру пет одсека и то: воћарство и виноградарство, ратарство и повртарство; заштита биља, сточарство и прехранбена технологија. Израдом нових студијских планова и програма и преласком с двогодишњег на трогодишњи студијски програм, усвојен је садржај модерних западно-европских достигнућа у домену пољопривреде и прехранбене технологије, ради што квалитетнијег образовања кадрова у функцији развоја пољопривреде и прехранбене индустрије овог региона Србије.

Школа обезбеђује квалитет студијског програма кроз праћење и проверу образовних циљева, структуре радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација од послодаваца, Националне службе за запошљавање и других одговарајућих организација.

Да би обезбедила потребан квалитет Школа сваке године проверава и по потреби изнова одређује:

- структуру и садржај студијског програма у погледу односа опште-образовних, стручних и стручно- апликативних предмета;
- радно оптерећење студената мерено ЕСПБ бодовима;
- исход и стручност који добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања, и

- учешће студената у оцењивању квалитета студијског програма путем анкете и својих представника у Савету Школе и Комисији за самовредновање.

Основни струковни студијски програми за одсеке: воћарство и виноградарство, ратарство и повртарство, заштиту биља, сточарство и прехранбену технологију, конципиран је у форми 3 + 1 и прилагођен савременим европским искуствима у образовању ових профила. У структури ових курсева предмети су подељени на општеобразовне, стручне и апликативне предмете, укључујући и изборне. У првој години преовлађују општеобразовни предмети који дају полазну основу будућим студентима ових курикулума (добија се 60 ЕСПБ). Друга година садржи стручне и делом изборно-апликативне предмете, чиме се полазницима омогућују сазнања из уже стручних области основних струковних студијских програма (добија се још 60 ЕСПБ). У последњој (трећој) години студија, апликативним и изборним предметима, полазницима је омогућено да сами креирају своју диплому, тј. да добијена знања, вештине и стечена искуства одмах могу применити у пракси (додатно још 60 ЕСПБ). После треће године студија предвиђена је одбрана дипломског рада, као и укупно остварен ниво од 180 ЕСПБ. То омогућује инжењерима упис специјалистичких струковних студија у трајању од годину дана (60 ЕСПБ).

Садржаји студијских програма су рађени према Закону о високом образовању, а структура и остали елементи према стандардима за акредитацију, које је донео Национални савет за високо образовање.

У праћењу квалитета студијских програма значајну улогу имају студенти. **Правилником о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма наставе и услова рада (Прилог 4)** предвиђено је да основни метод студентског вредновања буде анкетирање. Анкете се спроводе на крају наставе у сваком семестру. Саставни део овог Правилника је и образац **Анкетног упитника за вредновање студијских програма, наставе и услова рада (Прилог 5)**. Образац анкетног упитника је конципиран тако да садржи питања (тврдње) са понуђеним одговорима и отворена питања без понуђених одговора, која студентима пружају могућност да изнесу своје коментаре, запажања и предлоге. На основу спроведеног анкетирања студената урађен је извештај (**Прилог 6**) који је разматрала и усвојила Комисија за самовредновање.

Веома корисне информације о квалитету студијских програма могу се добити и на основу праћења пролазности студената на испитима (**Прилог 7**).

Прилог 4: Правилником о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма, наставе и услова рада

Прилог 5: Анкетни упитника за вредновање квалитета студијских програма, наставе и услова рада

Прилог 6: Извештај о студентском анкетирању за вредновање квалитета студијских програма, наставе и услова рада

Прилог 7: Пролазност студената на испитима

Оцена испуњености стандарда 4 и предлог мера:

Стандард 4 је испуњен на основу увида у процес доношења студијских програма. Кроз праћење и проверу њихових циљева, структуре, радног оптерећења студената и

кроз стално осавремењавање садржаја током времена створиће се потпунија слика о нивоу квалитета. Резултати анкетирања су један од индикатора шта треба кориговати у наредном периоду. Незадовољство студената је углавном усмерено на услове рада, рад студенске службе и рад библиотеке, а делимично и распоредом часова. Посебно треба обратити пажњу на побољшање услова рада, као и рад стручних служби. Такође је потребно извршити корекцију предмета у оквиру студијских програма и усагласити их са акредитованим. У наредном периоду од изузетне важности биће повратне информације од дипломираних студената и послодаваца. Посебно ће бити интересантна анализа квалитета студијских програма и очекиваног Националног оквира квалификација.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Студијски програми основних струковних студија обухватају опште образовне, стручне и апликативне садржаје. Програми се остварују кроз предавања, вежбе, рад у лабораторијама, семинаре, практичан рад, стручну праксу, итд. Настава се изводи на српском језику. Основне студије трају три године, а настава се организује у два семестра годишње.

Дидактички приступ на свим нивоима студија одговара природи предмета, који се изучавају, као и техничкој опремљености Школе. Настава се, већим делом реализује на традиционалан начин, *ex-katedra*, за велике групе студената. Код друге и треће године студија курсеви се организују и кроз настави дијалог, учењу на примерима и другим облицима наставе који подразумевају ближу комуникацију између наставника и студената (интерактивни облик наставе). Осим тога, до сада нису постојале законске основе на бази којих би се могло утицати на промену наставних метода, будући да су наставници имали пуну аутономију у погледу реализовања наставе и оцењивања студената.

Због опште ситуације у нашем друштву, до сада је било изузетно тешко обезбедити интерактивност између наставних планова и окружења, тако да постоји значајна некомпатибилност између наставних планова и конкретних друштвених потреба. Школа је делимично успела да обезбеди материјала средстава за увођење нових наставних система и нових метода учења, који формирају студенте модерног профила у складу са захтевима тржишта рада.

Из тог разлога Школа је усвојила препоруке за промену наставних планова и обезбедила контролу квалитета наставног процеса којом настоји да оствари:

1. Стандарде квалитета наставе,
2. Процедуре контроле квалитета наставе (**Прилог 8**)

Такође, на свим одсецима су извршене промене студијских програма тако да је већа оријентација ка настави базираној на решавању проблема и увођењу „модуларне” наставе, посебно у завршним годинама студија. Увођење испитних питања са вишеструким избором, поред стандардних испитних метода, допринеће подизању квалитета и праведности испита.

Очекује се у догледно време већа компатибилност са осталим студијским програмима истородног профила, како у земљи, тако и са студијским програмима осталих европских високошколских институција.

Руководиоци студијских програма интезивно прате да ли се наставни планови студијских програма доследно спроводе, и чине корективне потезе уколико се процени да је неопходно. Поред извођења редовне наставе сваки наставник има истакнут термин појединачних консултација за студенте. Преко анкета се проверава и утврђује да ли наставници и сарадници имају коректан и професионалан однос према студентима. **План и распоред одржавања предавања и вежби (Прилог 9)** су истакнути пре почетка одговарајућег семестра на огласној табли и на сајту Школе.

Саставни део наставног процеса је и преношење искустава са бројних пројеката и теренског, практичног рада наставног особља Школе директно студентима; пракса која је наишла на веома добар одјек међу студентима, јер тиме студенти сагледавају ситуације реалног света у коме ће по дипломирању радити.

Рад наставника прати се путем анкета које се обављају на крају сваког семестра и које обухватају све студијске програме и све предмете, као и праћењем пролазности по предметима.

Статутом Школе је предвиђено (**Прилог 10**), између осталог, да студент има право на упис, квалитетно школовање и објективно оцењивање; на благовремено и тачно информисање о свим питањима која се односе на студије; на подједнако квалитетне услове студија за све студенте. У случају повреде ових права студента утврђено је његово право жалбе Наставном већу Школе. У овом периоду, у Школи није било притужби о томе да су студенти били ускраћени за поједина права из домена плана извођења наставе, као што су: почетак и завршетак школске године, као и временски распоред извођења наставе; облици наставе (предавања, семинари, вежбе, консултације, теренски рад, списак литературе, вредновање предиспитних обавеза, начин полагања испита, мерила за оцењивање и сл.); **Распоред полагања испита (Прилог 11)** и остале пратеће активности.

Правилником о студентском вредновању квалитета студија прописан је образац **Анкетног упитника за вредновање педагошког квалитета наставника и сарадника (Прилог 12)**, у циљу прикупљања мишљења студената о свим аспектима наставног процеса, укључујући и степен професионалног односа наставника и сарадника према студентима.

Наставно веће Школе је донело **Правилник о основним струковним студијама (Прилог 13)**. Уз овај правилник примењује се и **Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 14)**.

Прилог 8: Књига наставе-извештај

Прилог 9: План и распоред одржавања предавања и вежби

Прилог 10: Статут Школе

Прилог 11: Распоред полагања испита

Прилог 12: Анкетни упитник за вредновање педагошког квалитета наставника и сарадника

Прилог 13: Правилник о основним струковним студијама

Прилог 14: Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Оцена испуњености стандарда 5 и предлог мера:

Стандард је испуњен у потпуности, са становишта почетних услова. Реализација студијских програма и анализа наставних процеса дају праву оцену. Настава се редовно изводи по плану и распореду одржавања предавања и вежби, води се евиденција одржаних предавања, с тим да један део наставника не евидентира сва одржана предавања. У циљу квалитетнијег извођења наставе и мањег оптерећења студената извршена је редукција броја часова наставе и вежби. Велики део студената је изразио незадовољство у вези распореда одржавања наставе. Потребно је организовати семинаре и округле столове са темама везаним за квалитет, на основу систематизованих извештаја Комисије. Неопходно је вршити детаљну анализу мишљења студената о свим аспектима наставног процеса.

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата истраживачког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

Истраживачки и стручни рад представља једну од значајних активности и функција Школе. Он може бити индивидуални, групни или организован у склопу посебне јединице пољопривредне стручне службе - Завода за пољопривреду (**Прилог 15**). Индивидуални и тимски истраживачки пројекти реализују се у оквиру програма које финансира Министарство за пољопривреду, шумарство и водопривреду Владе Р Србије, затим, путем уговора са наручиоцима, или пак директном сарадњом са привредним и другим пољопривредним предузећима.

У условима осиромашене економије, научно-истраживачки и стручни рад је постао отежан услед недостатка финансијских средстава, нарочито у области прехранбено-технолошких истраживања. Средства која се издвајају за стимулацију руралног подручја кроз пројекте прихваћене од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде су веома мала. На другој страни, индустријска и друга пољопривредна предузећа још увек не делују у условима јединственог тржишта, те се ретко одлучују да инвестирају у истраживања које нуди Школа.

Висока пољопривредно-прехранбена школа у Прокупљу чини напоре да у сопственим оквирима ојача стручни и научно-истраживачки рад, тако је у периоду од 2007-2010 године, од стране њених наставника објављен већи број радова у различитим научним и стручним часописима или саопштеним у земљи и иностранству.

Научно-стручни и образовни програм који нуди Школа могу значајно да олакшају развој локалних предузећа, агрокомплекса и руралног подручја. У том погледу, покренута је иницијатива за отварање Центра за континуирану едукацију и тренинг, који ће бити у функцији руралног развоја, одрживе пољопривреде и еколошке и органске производње хране. На тај начин, Школа се укључује у решавање нагомиланих проблема транзиције у пољопривреди, са повећањем нивоа знања земљорадника и фармера, повећањем интензивности и специјализације производње. То омогућује, да уз примену нових технологија и сазнања, већу продуктивност и биолошку ефикасност, а самим тим и економску добит, како за

појединце, тако и за друштво у целини.

Стручни органи и Наставно веће Школе подстичу све наставнике и сараднике да учествују у што већем броју научних и истраживачких пројеката и студија, како оних у којима је укључена Школа, тако и на пројектима других академских и стручних институција, у земљи и у иностранству и да објављују резултате свога рада (**Прилог 16**).

Кључан аспект рада и константног унапређења укупне структуре Школе јесте формирање будућих стручњака, од којих ће највише користи имати управо домаћи и иностранци, државни и приватни партнери Школе.

Прилог 15: Решење о припајању Завода за пољопривреду

Прилог 16: Пројекти 2007-2009

Оцена испуњености стандарда 6 и предлог мера:

Стандард 6 је испуњен, јер Школа обједињује, подстиче и помаже научно истраживачке активности. Један број наставника и сарадника школе је ангажован на реализацији пројеката у оквиру Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде владе РС. Потребно је тражити могућности и начине да се Школа или наставници запослени у њој у што већем броју укључе у реализацију домаћих и међународних научноистраживачких пројеката.

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Избор наставника и сарадника је у надлежности Наставног већа, а у складу са Законима о високом образовању, и одвија се процедуралним поступком утврђеним Статутом. Почев од септембра 2005. године, Школа примењује унеколико измењен поступак избора наставника и сарадника. Модификација се огледа у томе, што се избор врши за уже научне области, а не за предмете.

Број наставника и сарадника који су ангажовани одговара потребама студијских програма које Школа реализује. Укупан број наставника је довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима, које установа реализује, тако да наставник остварује просечно 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад и теренски рад) годишње, односно најмање 6 часова недељно. Школа има преко 80 % наставника у сталном радном односу са пуним радним временом од укупног броја предмета на свим студијским програмима.

Такође, Школа има потребан број наставника са стеченим научним називом доктора наука на свим студијским програмима.

Школа ангажује одређени број сарадника који учествују у остваривању студијских програма. Укупан број сарадника је недовољан да покрије укупан број часова вежби на студијским програмима. Квалификације свих наставника и сарадника одговарају образовно-научном пољу и нивоу њихових задужења.

Школа обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научно и професионално напредовање и развој, као и услове за научни и истраживачки рад, учешће на домаћим и међународним научним скуповима, набавку потребне литературе,

планирање и izvoђење истраживања.

Школа је утврдила јасне услове за избор у звања наставника и сарадника, доступне јавности и у складу са Законом о високом образовању и Статутом Школе. Поступак и услови за избор наставника и сарадника у Школи утврђени су **Правилником о избору у звање наставника (Прилог 17).**

При избору се, поред остварених резултата и компетенције, вреднују педагошке и научне активности и способности наставника и сарадника, као и повезаност њиховог наставног и научног рада. Наставно особље у Школи бирано је тако да представља спој наставно-научних радника, који су своје квалификације стицали не само кроз академско образовање и наставну каријеру, већ и радом у научним институтима, прољопривредним организацијама, државној управи и на факултетима (**Прилог 18**).

Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника је обавезан прилог при избору наставника и сарадника и при томе се узимају у обзир и резултати анкета студената. Квалитет наставног кадра проверава се и кроз писане упитнике које попуњавају студенти (**Прилог 19**).

Прилог 17: Правилником о избору у звање наставника

Прилог 18: Списак објављених радова наставника и сарадника за период 2007-2009

Прилог 19: Резултати анкете о педагошким квалитетима наставника и сарадника

Оцена испуњености стандарда 7 и предлог мера:

Стандард 7 је испуњен јер се избори наставника Школе врше у складу са Законом о високом образовању, Статутом Школе и прописаним правилима. О степену испуњеност овог стандарда сведоче многобројни наведени елементи, којима се вреднује квалитет наставника. Увидом у анкету студената може се закључити да су оцене наставника на задовољавајућем нивоу. Потребно је пратити примену правилника у пракси, усавршавати анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника и у том делу ангажовати Студентски парламент. Такође је поребно повећати број сарадника обзиром да је исти недовољан да покрије укупан број часова вежби на студијским програмима.

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Школа нуди традиционалне образовне опције. До сада у Школи нису заживеле алтернативне студијске опције, као што је учење на даљину, перманентно учење или образовање одраслих. Студенти могу имати статус студената који се финансирају из буџета Републике и статус студената који сами плаћају школарину.

Упис студената се обавља према Правилник о основним струковним студијама, који обухвата услове, начин и поступак уписа на студије првог и другог степена струковних студија. Мерила за утврђивање редоследа кандидата за упис у прву годину студија су регулисана одредбама заједничког конкурса на нивоу Републике Србије. Школа штампа флајере за сваки студијски програм у циљу информисања потенцијалних студената, врши видео презентацију студиских програма, објављује

конкурс на свом сајту, огласним таблама, а поред тога организује часове припремне наставе за полагање пријемних испита.

Број студената који Школа уписује усклађен је са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима.

Постоје два механизма за селекцију студената: најпре, приликом уписа на студије, а касније, током студија, на испитима. Даља селекција студената базира се на провери њиховог напредовања на испитима из појединачних предмета током читавих студија.

Број студената за упис у прву годину студија одећује Влада Републике Србије на бази квота које се утврђују једном годишње. Селекција кандидата за упис базира се на два кумулативна критеријума: општем успеху кандидата постигнутом у средњем образовању и резултатима постигнутим на пријемном испиту који се полаже из два предмета од значаја за похађање жељеног студијског програма.

Школа расписује Конкурс (**Прилог 20**), који је јавно доступан на сајту Школе и у штампаном облику као информатор за упис на студије. Конкурс садржи: број студената за одређене студијске програме, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, као и висину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета (**Прилог 21**).

Успешност студента у савлађивању појединог предмета се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе. Укупна оцена студента на једном предмету се састоји од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за показано знање на испиту. Минимално учешће оцене коју студент добија током наставе у укупној оцени је 30 %, а максимално 70 %.

Запослени у Школи су свесни одговорности коју имају према студентима. Као људи који им преносе стручна и животна знања и искуства, они на сваком кораку промовишу једнакост и равноправност свих студената. Дискриминација студената по било ком основу је елиминисана и актима Школе и односом наставног и ненаставног особља према студентима.

Наставно веће периодично анализира критеријуме оцењивања студената по предметима и у случају одступања од усвојених метода објективног и коректног вредновања рада студената или у случају осталих неправилности предузима благовремене корективне мере.

Школа омогућава студентима организовање и деловање путем Студентског парламента. Студенти су заступљени и одлучују у бројним стручним органима и радним телима Школе: Савету Школе, Наставном већу и Комисији за самовредновање.

Прилог 20: Конкурс за упис студената у прву годину основних студија

Прилог 21: Број уписаних студената по године студија за период 2007-2009 године

Оцена испуњености стандарда 8 и предлог мера:

Стандард 8 је испуњен. Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан начин за све степене студија, затим, оцењивањем студената у току наставног процеса (вредновање предиспитних обавеза) и на испиту, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената на

испитима. Корективне мере ће бити у складу са донетим стандардима унутрашње контроле квалитета.

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Школа поседује специјализовану библиотеку, издавачку делатност и скриптарницу и компјутерски центар, а захваљујући сарадњи са Универзитетом у Нишу има могућност приступа јединственом информационом систему Универзитета у Нишу - ЈУНИС.

Библиотека Школе (Прилог 22) је снабдевена литературом која својим нивоом и обимом обезбеђује релативно добру подршку наставном процесу, стручном и истраживачком раду. Библиотека располаже неопходним бројем библиотечких јединица из области из које изводи наставни процес. Такође, континуирано се врши набавка стручне литературе и допуњава библиотечки фонд. Наставници, сарадници и студенти имају могућност да стручну литературу користе и преко Универзитетске библиотеке из Ниша.

Школа има своју издавачку делатност преко које обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним наставним средствима. Учила и помоћна наставна средства сада расположива, омогућују да на време и у броју довољном обезбеде нормално одвијање наставног процеса (**Прилог 23**).

Школа располаже информационом опремом која је неопходна за студирање и истраживачки и стручни рад. Школа има две рачунарске учионице са по 20 рачунара и са приступом интернету.

Читаоница Школе се налази уз библиотеку и опремљена је са 45 места. Особље библиотеке корисницима библиотеке пружа стручну помоћ у претрази за одговарајућим насловима и обезбеђује сарадњу са другим библиотекама у случају потребе.

Комисија за самовредновање периодично вреднује рад запослених у библиотеци, као и квалитет библиотечког фонда, опреме и инструмената за рад.

Прилог 22. Библиотека Школе

Прилог 23. Уџбеници, књиге и скрипте издате у периоду 2007-2010

Оцена испуњености стандарда 9 и предлог мера:

Стандард 9 је испуњен. Усвајањем предложених уџбеника као основне литературе, уз сваки наставни предмет из студијског програма, направљен је први корак у домену квалитета уџбеника. Наставници и сарадници Школе континуирано раде на издавању уџбеника, књига и скрипти који су неопходни за савладавање наставним програмом предвиђеног градива. Анализа квалитета ће се вршити у току реализације програма, на основу мишљења наставника, сарадника и студената. У оквиру делатности библиотеке, потребно је обogaћивати библиотечки фонд у складу са потребама студената, наставника и сарадника. У рачунском центру је потребно вршити сталну имплементацију нових информационих и комуникационих технологија.

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Надлежности и одговорности свих органа у организацији и управљању школом утврђени су Статутом Школе. Органи управљања школе до сада су били: Управни одбор и директор (**Прилог 24**), (**Прилог 25**). Управни одбор је највиши управни орган Школе који одлучује о најзначајнијим питањима рада Школе, укључујући планирање и развојну политику, коришћење средстава Школе, усвајање Статута Школе и усвајање завршног рачуна. Дана 19.02.2010 године конституисан је Савет Школе по новом Закону о високом образовању (**Прилог 26**).

Директор је пословодни орган Школе. Директор представља и заступа Школу у земљи и иностранству, непосредно руководи њеним радом, предлаже основе пословне политике и одговара за остваривање образовне и научно-стручне делатности Школе. Директор се именује из реда професора стално запослених у Школи. Директору у раду помажу два помоћника из реда професора.

Највиши стручни орган Школе је Наставно веће. Веће одлучује о најважнијим питањима наставе и истраживачко-стручног рада, укључујући доношење истраживачко-развојног програма, даје предлог за наставне планове и програме и доношење годишњег издавачког плана.

Студентски парламент Школе је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе.

Секретаријат Школе обавља правне, кадровске, рачуноводствене, административне, техничке и друге послове, који су од заједничког интереса за обављање делатности Школе.

Школа је усвојила **Пословник о раду Савета (Прилог 27)**, као и **Пословник о раду Наставног већа (Прилог 28)**. Наведеним општим актима се обезбеђује квалитет рада органа Школе.

Ненаставно особље школе чини 17 радника. Они учествују у обезбеђењу услова за нормално функционисање Школе. Њихов рад се огледа у организовању студентске службе (2 извршиоца), библиотеке (2 извршиоца), информационог система (1 извршиоца), правне службе (1 извршиоца), финансијских послова (2 извршиоца), послови одржавања хигијене (2 извршиоца), послови ложача (1 извршиоца), ноћни чувари (2 извршиоца) и лаборанти (4 извршиоца). Ненаставно особље по квалификацијама и броју задовољавава законом прописане стандарде.

Рад и деловање органа управљања, органа пословођења и осталих доступни су оцени наставног и ненаставног особља путем анкета (**Прилог 29**).

Школа систематски прати и оцењује организациони квалитет и предузима одговарајуће мере за корекцију, уколико се за тим укаже потреба. Посебно се обраћа пажња на квалитет односа органа управљања и пословођења и ненаставног особља ка студентима. Школа посебно обезбеђује перманентно образовање и усавршавање управљачког и ненаставног особља на професионалном плану.

Прилог 24: Решење о именовану чланова Управног одбора
 Прилог 25: Решење о именовану директора
 Прилог 26. Верификација мандата чланова Савета Школе
 Прилог 27. Пословник о раду Савета
 Прилог 28: Пословник о раду Наставног већа
 Прилог 29: Анкета запослених о квалитету рада управе

Оцена испуњености стандарда 10 и предлог мера:

Школа испуњава Стандард 10. У складу са Законом о високом образовању конституисан је Савет школе и изабран директор. Потребно је иновирати Правилник о систематизацији послова и радних места. Анкета запослених указује на делимично незадовољство својим статусом, информисаношћу, међуљудским односима, као и доношењем одлука на нивоу Школе. У наредном периоду се очекује превазилажење ових проблема обзиром да је дошло до избора нових органа управљања Школом. Потребно је разрадити поступке за проверу квалитета управљања Школом, а као узор потражити решења из међународних стандарда.

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Висока пољопривредно-прехрамбена школа струковних студија у Прокупљу поседује капацитете (амфитеатре, учионице, кабинете, лабораторије, библиотеку и сл.) за квалитетно обављање своје делатности у две смене, укупне површине $1418 m^2 + 197 m^2$ (Прилог 30).

Школа поседује адекватну и савремену технику, лабораторијску и другу специфичну опрему која омогућује квалитетно извођење наставе како на основним струковним студијама тако и на специјалистичким струковним студијама.

Школа континуирано усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса и бројем студената. Школа је покренула иницијативу и припрема сву потребну техничку документацију за добијање дозволе за надградњу и опремање поткровља, то јест изградњу амфитеатра са 250 места, чиме ће се обезбедити услови за квалитетније обављање делатности.

Школа поседује просторију рачунског центра који је опремљен савременом рачунарском опремом са 20 рачунара и приступ интернету. Студентима и свим запосленима је обезбеђен несметан приступ свим врстама информација у електронском облику и информативним технологијама.

Све просторије за извођење наставе опремљене су видео пројекторима и осталом потребном техничком подршком савременом начину извођења наставе у складу са природом студијских програма. Школа поред компјутерске лабораторије, поседује за потребе студената и запослених одговарајући број рачунара са интернет прикључцима, камере за снимање предавања и вежби, штампаче, скенере, фотокопир апарат, CD и DVD резаче, итд. Лабораторије за хемијске анализе су опремљене одговарајућим инструментима за квалитетно извођење наставе и вежби (Прилог 31).

Посебне меморандуме о разумевању и уговоре о сарадњи Школа је потписала са одређеним организацијама, научним и академским установама и комерцијалним

предузећима, обезбедивши тако додатни простор и опрему за практичан рад студената, наставника и сарадника.

Прилог 30: Листа просторија

Прилог 31: Листа лабораторијске и друге опреме

Оцена испуњености стандарда 11 и предлог мера:

Стандард 11 је испуњен. Школа располаже простором, лабораторијама и адекватном опремом потребном за квалитетно извођење наставног процеса. Потребно је даље осавремењавање и опремање простора и лабораторија у циљу одржавања неопходних услова за праћење савремених достигнућа из области пољопривредне производње и прераде. Доградњом амфитеатра са 250 места за који је урађен пројекат, створили би се услови за квалитетнији рад са студентима прве године основних студија, који је уз процес реформе високог образовања неопходан.

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Школа остварује приходе из три извора. Највећи део прихода је из Републичког буџета - Министарство просвете и Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде. Остала средства су од школарина или спољних извора на бази различитих услуга које Школа пружа свом окружењу (истраживања, обука или решавање специфичних проблема и сл.).

Трошкови Школе су: обезбеђивање услова за извођење наставе и вежби, набавке све потребне опреме за извођење наставе и вежби, опремање лабораторија, обављање научног рада који је у функцији подизања квалитета наставе, научно и стручно усавршавање наставника, сарадника и других запослених, рад са даровитим студентима, студијске екскурзије, теренски и практични рад студената, библиотечки фонд, модернизовање рачунарске учионице, међународна сарадња, издавачка делатност, трошкови рада и развоја информационог система као подршке наставном процесу, рад студентског парламента и удружења студената, трошкови текућег пословања, зараде запослених у складу са Законом и Правилником о основама и мерилима за исплату зарада, накнада и других примања запослених у Школи, инвестиције, други трошкови за намене у складу са Законом.

Школа редовно доноси финансијске планове, који обухватају целокупно финансијско пословање. Из извештаја о финансијском пословању и годишњем обрачуну, може се видети да Школа брижљиво води рачуна о финансијским средствима, којима располаже и рационално их троши (**Прилог 32**), (**Прилог 33**).

Прилог 32: Извештај о пословању 2007-2009

Прилог 33: Финансијски план за период 2007-2009

Оцена испуњености стандарда 12 и предлог мера:

Стандард 12 је испуњен. Средства са којима учествује Република Србија као

оснивач, преко Министарства просвете и делимично преко Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, посебно у финансирању текућих материјалних трошкова, нису довољна да обезбеде квалитетније функционисање. Захваљујући делу средстава која се остваре од пројеката и самофинансирајућих студената, Школа успева да обезбеди минималне услове за рад.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетање студената о квалитету високошколске установе.

Школа настоји да у систему свеопште реформе обезбеди студентима значајну улогу у процесу обезбеђења квалитета кроз рад студентског парламента, представника у Савету Школе, представника у Наставном већу и представника у Комисији за самовредновање, као и анкетањем (**Прилог 34**).

Студенти дају своје мишљење и оцену о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет, укључујући и резултате самовредновања.

Школа организује и спроведи анкету којом се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области битних за процес образовања и њене резултате чини доступним јавности кроз оцену квалитета и Извештаја о самовредновању.

Правилником о студентском вредновању квалитета студија је предвиђено обавезно анкетање студената на крају наставе у сваком семестру, при чему су прописане области вредновања: студијски програми, наставни процес, педагошки рад наставника и сарадника, уџбеници и литература, рад стручних служби, простор и опрема. Обавезним анкетама студената о овим питањима потпуно је задовољен услов да студенти имају примарну улогу у самовредновању.

Прилог 34: Записник са седнице Студентског парламента

Оцена испуњености стандарда 13 и предлог мера:

Стандард 13 је испуњен. Потребно је на основу почетних искустава, везаних за обим и садржину анкетних упитника вршити измене питања, допуне и вршити анализу мишљења и коментара студената. Повратне информације су драгоцене за потпунију анализу и оцену овог стандарда и за предлог корективних мера.

Стандард 14 : Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета

Имајући у виду значај примене процеса управљања квалитетом у области високог образовања, Школа је кренула у првцу развоја сопствене стратегије управљања квалитетом са циљем унапређења перформанси у свим својим наставним и ваннаставним активностима. У пракси, Школа је основала посебно тело за

перманентно праћење квалитета наставе, истраживачко-стручног рада, пратећих услуга и учинка администрације.

Школа континуирано и систематски прикупља потребне податке о обезбеђењу квалитета и вршити периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета, а најмање једном у 3 године. Школа такође прибавља повратне информације од: послодаваца, Националне службе за запошљавање и својих дипломираних студената.

Школа упознаје наставнике, сараднике, ненаставно особље, студенте и јавност са резултатима Извештаја о самовредновању. Резултати самовредновања су полазна основа за преиспитивање стратегије квалитета и важно оруђе за достизање минималног циља - одрживости квалитета.

Оцена испуњености стандарда 14 и предлог мера:

На основу усвојених докумената из области обезбеђења, контроле и унапређења квалитета, извршена је прва свеобухватна провера квалитета рада у Школи и урађен Извештај о самовредновању. На основу свега изложеног, може се констатовати да је после прве провере испуњен овај стандард у почетним условима, али се о потпуној испуњености може говорити тек у процесу другог самовредновања. Неопходно је наставити са контролом квалитета, са дорадом свих процедура, као и са успостављањем нових стандарда и увођењем нових процедура за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета.

Општа оцена испуњености стандарда квалитета високошколске установе:

Сви стандарди за самовредновање се међусобно допуњују, укрштају и прожимају, тако да је приликом вредновања појединих сегмената високообразовне установе немогуће одвојити поједине поступке, процедуре и механизме, којима се обезбеђује квалитет. На основу самовредновања Школе, а везано за трогодишњи период од почетка реформе, може се са сигурношћу закључити да су сви стандарди испуњени, са неким јасно уоченим недостацима, али и са предвиђеним мерама за њихово отклањање. Сличне евалуације које имају за циљ уочавање недостатака и њихово превазилажење, периодично ће се понављати. Извештај о самовредновању ВППШСС у Прокупљу служи као основа за промене и унапређење наставног процеса.

Процес реформе високог образовања, квалитет као примарна карактеристика тог процеса, улога студената у наставном процесу и пратећим активностима биће главни садржаји активности свих органа Школе. Перманентан задатак је промоција и ширење културе квалитета, као основе за респективну, високо вредновану Школу.

Председник Комисије за самовредновање,

Др Ивица Станчић, проф.

III део: Списак прилога коришћених у поступку самовредновања

- Прилог 1: Стратегија обезбеђења квалитета ВПШСС у Прокупљу
- Прилог 2: Комисија за спровођење поступка самовредновања и оцењивање квалитета студијских програма, наставе и услова рада
- Прилог 3: Одлука о именовању Комисије за самовредновање.
- Прилог 4: Правилник о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма, наставе и услова рада
- Прилог 5: Анкетни упитник за вредновање квалитета студијских програма, наставе и услова рада
- Прилог 6: Извештај о студентском анкетирању за вредновање квалитета студијских програма, наставе и услова рада
- Прилог 7: Пролазност студената на испитима
- Прилог 8: Књига наставе-извештај
- Прилог 9: План и распоред одржавања предавања и вежби
- Прилог 10: Статут Школе
- Прилог 11: Распоред полагања испита
- Прилог 12: Анкетни упитник за вредновање педагошког квалитета наставника и сарадника
- Прилог 13: Правилник о основним струковним студијама
- Прилог 14: Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту
- Прилог 15: Решење о припајању Завода за пољопривреду
- Прилог 16: Пројекти 2007-2009
- Прилог 17: Правилник о избору у звање наставника
- Прилог 18: Списак објављених радова наставника и сарадника за период 2007-2010 год
- Прилог 19: Резултати анкете о педагошким квалитетима наставника и сарадника
- Прилог 20: Конкурс за упис студената у прву годину основних студија
- Прилог 21: Број уписаних студената по години студија за период 2007-2009 године
- Прилог 22: Библиотека Школе
- Прилог 23: Уџбеници, књиге и скрипте издате у периоду 2007-2010
- Прилог 24: Решење о именовању чланова Управног одбора
- Прилог 25: Решење о именовању директора
- Прилог 26: Верификација мандата чланова Савета Школе
- Прилог 27: Пословник о раду Савета
- Прилог 28: Пословник о раду Наставног већа
- Прилог 29: Анкета запослених о квалитету рада упрве
- Прилог 30: Листа просторија
- Прилог 31: Листа лабораторијске и друге опреме
- Прилог 32: Извештај о пословању 2007-2009
- Прилог 33: Финансијски план за период 2007-2009
- Прилог 34: Записник са седнице Студентског парламента